

Universitatea din București
Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
Dosar de candidatură la abilitare în domeniul FILOLOGIE
Candidat Prof. Dr. Gabriel Horațiu DECUBLE

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

Pentru o germanistică interdisciplinară, sub semnul criticii sociale¹

Prezenta teză de abilitare trece în revistă principalele rezultate ale activității științifice, academice și didactice depusă de candidat de-a lungul anilor, precum și rezultatele cercetărilor sale după doctoratul susținut la Universitatea Albert-Ludwig din Freiburg în anul 2001.

Toate contribuțiile reflectate în teză sunt mai întâi organizate pe categorii (monografii, ediții, volume coordonate, antologii, articole, recenzii, eseuri etc.) și apoi organizate pe subcriteriile tematic și cronologic în cadrul categoriei respective.

Aparatul de note de subsol îndeplinește trei funcții: pe de o parte, notele se referă la titlurile publicațiilor proprii ale candidatului, astfel încât ele să fie lesne reperabile în peisajul editorial; pe de altă parte, ele se referă la publicațiile în care aceste titluri au fost recenzate sau citate de terți; în sfârșit, ele se referă și la titlurile altor autori care au comentat aceleași teme și subiecte de cercetare și care au dat candidatului, de-a lungul timpului, impulsuri importante și i-au servit în definirea unor abordări și puncte de vedere proprii, legate de acele teme de cercetare.

Prezentate succint, cele mai importante contribuții academice ale candidatului cuprind fie subiecte pur filologice, adică cele care sunt ancorate în studiile germanisticii tradiționale (*cf.* cap. B.1.1 până la B.1.1.7, relative la contribuții fie în volume de sine stătătoare, fie în istorii literare, dicționare, volume colective, ediții, antologii sau în reviste științifice despre autori precum Wolfram von Eschenbach, Hartmann von Aue, Meister Eckhart, Johann Wolfgang Goethe, Arthur Schopenhauer, Friedrich Nietzsche, Bertolt Brecht, Peter Huchel, Paul Celan, Ernst Jandl, Oskar Pastior, Hans Magnus Enzensberger, Thomas Bernhard ș.a.m.d.), ale literaturii comparate (*cf.* cap. B.1.1.8, privind în special contribuții în reviste de specialitate pe marginea unor motive literare precum nevăzătorii sau limbajul cerșetorilor în literatura universală etc.) sau în teoria traducerii

---

¹ Teza cu titlul *Für eine interdisziplinäre, gesellschaftskritische Germanistik* a fost redactată în limba germană.

(cf. cap. B.1.1.9, insistând de exemplu pe problema literalității, pe neajunsurile constitutive ale traducerii literare etc.) și angajează metodele de cercetare corespunzătoare acestor subdomenii, fie, în fine, subiecte interdisciplinare care unesc domenii relativ îndepărtate unul de celălalt, cum ar fi filosofia, teoria politică, studiile religioase și istoria bisericii în abordări academice integrative și originale cu ajutorul unor concepte parțial definite sui-generis de către candidat (cf. cap. B. 1.1.10, cu contribuții despre apologetul creștin Tatian și tradiția armoniilor evanghelice, considerată din perspectiva comunicării religioase, sau despre filosoful german Friedrich Ernst Daniel Schleiermacher și teoria statului).

Lucrarea de față nu poate acoperi în mod exhaustiv activitatea candidatului pe parcursul a peste trei decenii, dar ea evidențiază, totuși, etapele-cheie ale acestei evoluții, fără a omite contribuțiile de publicistică științifică ale autorului (cf. cap. B.1.1.11, recenzii, cronici, eseuri în diverse publicații culturale și literare din țară și din străinătate).

Ultima parte a tezei de abilitare (cf. cap. B.2 și B.3) prezintă activitatea didactică de până acum a candidatului, cu conținuturile ei curriculare și extracurriculare, precum și cele mai importante obiective, direcții și proiecte de cercetare care urmează să fie realizate pe termen scurt și mediu de către candidat, dar și cursul previzibil al viitoarelor activități didactice ale acestuia.

Tocmai în acest capitol final poate fi identificat numitorul comun al tuturor cercetărilor și publicațiilor candidatului, parcursul lor constituind, cu tot riscul folosirii unui concept pretențios, un fel de *entelehie* care indică o dezvoltare organică privind obiectivele vizate și direcția de urmat pe viitor. Astfel, două dominante metodologice și tematice se desprind de aici, dominante care, în sine, oferă legitimitate studiilor actuale de germanistică: interdisciplinaritatea și critica socială.

O vreme – adică de la începutul anilor 1990 până recent – germanistica a exprimat, prin vocile ei cele mai repute, speranța că se poate pune la adăpost de orice schimbări dramatice ca un domeniu predilect de aplicare al studiilor interculturale. În acest context, s-a vorbit adesea despre literatura migranților sau despre autori cu fundal biografic migraționist², iar teoria părea să fie în concordanță cu fenomenele literare și lingvistice asociate, descrise prin această terminologie.

Totuși, de când universitățile europene au fost obligate să parcurgă drumul anevoios al autonomiei, timp de peste trei decenii, de la instituții de stat la organizații independente³, studiile

---

² Cf. de ex. sinteza ARNOLD, Heinz Ludwig ș.a. (eds.), *Literatur und Migration*. "text + kritik" IX/ 2006.

³ Cf. LOPRIENO, Antonio: *Die entzauberte Universität. Europäische Hochschulen zwischen lokaler Trägerschaft und globaler Wissenschaft*. Wien: Passagen 2016, p. 19 și urm.

de germanistică nu mai beneficiază de un „mandat” instituțional în interpretarea fenomenelor interculturalității. Deși componenta interculturală rămâne un punct central al germanisticii, acestea nu mai iau în considerare macro-contactele dintre culturi, ci mai degrabă interacțiunea liberă a forțelor creative individuale, care acționează în mare parte mai degrabă discret.

Această observație indică destul de clar că una dintre provocările prezentului este integrarea cercetării și a predării, care poate salva cultura scrisă dominantă încă până acum câteva decenii de atacul din ce în ce mai insidios al culturii orale, în era noilor media. Întrucât omul postmodern a dezvoltat imense capacități de stocare a informației în mediile digitale, el însuși nu mai este apreciat ca purtător al unei „bona memoria”. Acest lucru face ca cele mai diverse conținuturi memorizate și, implicit, părți întregi ale unei așa-numite culturi homeostatice⁴ să fie irelevante – cine se mai obosește, în zilele noastre, să memoreze numărul de telefon al iubitului/iubitei? –, iar în această prefacere, culturile și ordinele sociale bazate pe memorie au început, ele însele, să se clatine. Decurge de-aici că memorarea laborioasă a conținutului teoretic nu mai poate fi considerată parte a competențelor de dobândit în timpul studiilor universitare.

În acest sens, pentru a se putea legitima, germanistica *poate* și *trebuie* să recurgă la interdisciplinaritate – prin valorificarea metodelor și intereselor cognitive ale altor discipline umaniste, ale științelor sociale și chiar ale științelor empirice –, acolo unde societatea are nevoie de acest recurs. De fapt, abordările interdisciplinare au devenit din ce în ce mai frecvente în peisajul internațional al germanisticii ultimelor decenii.⁵

Contribuțiile publicate de candidat de-a lungul anilor pe teme de filosofie, istorie și filosofie a religiei, istorie bisericească și teorie politică etc. ar trebui să dovedească faptul că acesta este calificat să conducă teze de doctorat interdisciplinare și să implementeze consecvent această nouă orientare a germanisticii.

---

⁴ Cf. GOODY, Jack/ WATT, Ian: »Konsequenzen der Literalität«, in: GOODY/ WATT/ GOUGH: Entstehung und Folgen der Schriftkultur (1986), pp. 63-122.

⁵ Cf., pentru a numi doar câteva exemple, REEVES, Nigel: Eine Germanistik für die Wirtschaft? Das Beispiel Surrey. In: WIERLACHER, Alois (Hg.): Perspektiven und Verfahren interkultureller Germanistik. München: Beck 1987, S. 181–186, respectiv MÖLK, Ulrich (Hg.): Literatur und Recht. Literarische Rechtsfälle von der Antike bis in die Gegenwart. Göttingen 1996, pentru a înțelege cum poate profita germanistica de abordarea interdisciplinară.